

دعوت توحیدی

(نامه تاریخی حضرت امام خمینی (ره)
به میخائیل گورباچف)

www.ketab.ir

- سرشناسه: سلیمی، علی‌الله، ۱۳۴۷-
 عنوان: نام پدیدآور: دعوت توحیدی: (نامه تاریخی حضرت امام خمینی (ره)
 مشخصات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد
 انقلاب اسلامی، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۱۱۶ص:؛ ۱۹×۹/۵ س.م.
 فروست: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب
 اسلامی؛ ۱۰۱۳؛ دانستیهای انقلاب اسلامی برای جوانان؛ ۱۳۲.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۸۱۱-۳ ریال ۴۰۰۰۰
 وضعیت فهرست‌نویسی: کتابخانه
 یادداشت: (نامه تاریخی حضرت امام خمینی (ره) به میخائیل گورباچف).
 عنوان دیگر: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران،
 موضوع: ۱۲۷۹-۱۳۶۸. - نامها - تفسیر.
 موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI--
 Correspondance - Criticism and interpretation
 موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران،
 ۱۲۷۹-۱۳۶۸، - دیدگاه درباره نویسنده
 موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI--
 Views on communism
 موضوع: گورباچف، میخائیل سرگی‌ویچ، ۱۹۳۱-م.
 موضوع: Gorbachev, Mikhail Sergeevich
 موضوع: کمونیسم - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها.
 موضوع: Communism - Apologetic works
 شناسنامه افزوده: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب
 اسلامی
 رده‌بندی کنگره: DSR ۱۵۷۴ / س ۸ د ۷ ۱۳۹۵
 رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۸۷۶۴۵

● مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات ●

عنوان: دعوت توحیدی (نامهی تاریخ اسلام خینی (ره) به میخائیل گورباچف)

تألیف: علی الله سیدی

نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۵۰۰ قیمت: ۴۰۰۰ تومان

طراحی جلد: صفا تهرانی

حروف چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۸۱۱-۳

ISBN : 978-964-419-811-3

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	پیشگفتار
۱۳	سفر تاریخی در روز برفی
۱۵	شرایط و زمینه‌های ارسال نامه‌ی تاریخی
۱۸	اوضاع سرروی در دوره‌ی گورباچف
۲۲	زمینه‌های تدوین و صدور نامه
۲۶	متن کامل نامه تاریخی - عهدت امام خمینی (ره) به گورباچف
۳۵	واکنش و پاسخ گورباچف
۴۳	حاشیه‌های سفر به مسکو
۴۱	روایت محمدجواد لاریجانی از سفر به مسکو
۵۵	مرضیه حدیده‌چی (دباع): سفیر انقلابی
	بازتاب نامه‌ی امام در میان مسلمانان جمهوری آذربایجان
۶۳	بازتاب نامه‌ی امام خمینی (ره) در میان اندیشمندان روس
۶۷	

دعوت توحیدی	۸
اهمیت تاریخی نامه‌ی امام خمینی (ره) به	
گورباچف	۷۴
پایان اتحاد جماهیر شوروی	۸۴
مرور پیشینه‌ی اتحاد جماهیر شوروی	۸۷
منابع	۱۰۷

www.ketab.ir

مقدمه

با سلام و صلوات بر محمد و آل محمد؛ و درود بر
بن‌نگذار انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) و جانشین
صالح ایشان حضرت امام خامنه‌ای (مد ظله) و همه‌ی نفوسی
که با ایثار نرد این انقلاب را به ثمر نشانندند.

در زمستان سال ۱۳۶۷ و پس از خاتمه‌ی جنگ تحمیلی
و در دورانی که اتحاد جماهیر شوروی، که یکی از مهم‌ترین
همسایگان ایران به شمار می‌رفت، با عواقب ناشی از مقایسه‌ی
سوسیالیسم و امپریالیسم دست به گریبان بود، حضرت امام
خمینی (ره) طی نامه‌ای تاریخی و با اثر فکری منبث از
روح الهی خود، گورباچف رهبر اتحاد جماهیر شوروی را
برای برون‌رفت از مشکلات کمونیسم و جلوگیری از سقوط
به دامن تھی امپریالیسم به اسلام دعوت کرد و این خط
فروپاشی انداز داد.

در این کتاب با روایت این حادثه‌ی بسیار مهم، که
جنبه‌ای اساسی از صدور انقلاب اسلامی به دنیا بوده، از
لسان نمایندگان حضرت امام یعنی آیت‌الله جوادی آملی،
دکتر محمدجواد لاریجانی و خانم مرضیه حدیده‌چی (دباغ)

سعی شده خواننده با وضعیت آن روز شوروی و ابعاد مهم نامه‌ی امام خمینی (ره) و پاسخ گورباچف آشنا شده و تأثیر آن اتفاق را بر جهان مورد بررسی قرار دهد.

زوایای مهمی از این رویداد تاریخی در این کتاب بیان شده که به خوبی وضعیت آن روز را برای خوانندگان به تصویر کشیده است. امید می‌رود با مطالعه‌ی این کتاب اثر عمیق این نامه برای مخاطبان روشن و ضرورت صدور انقلاب اسلامی مبرهن شود.

در پایان ضمن تقدیر از نویسنده‌ی کتاب، از همکاران محترم در مؤسسه‌ی فرهنگی هنری و انتشارات تشکر و قدردانی می‌شود.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

پیشگفتار

صاحب نامه‌ی تاریخی و معروف حضرت امام خمینی (ره) به خائیل دورباچف، اقدام عملی به یادماندنی در خصوص آن مقطع حساس تاریخی است که از زمان صدور در زمستان ۱۳۶۷ تا به امروز بهر مورد توجه و تجزیه و تحلیل کارشناسان و تحلیلگران علوم سیاسی و اجتماعی قرار گرفته و نمونه‌ای روشن از جهل‌بینی عیوق میانگذار انقلاب اسلامی در قبال کارآیی اندیشه‌های سیاسی و نحله‌های فکری در عالم سیاست و کشورداری در روزگار معاصر است. تاکنون، تفسیرها و مباحث تخصصی گوناگونی بر این نام در بین تحلیلگران عالم سیاست صورت گرفته که در این کتاب دیداری و شنیداری ایران و جهان و نیز کتاب‌های منتخب انعکاس یافته است. کتاب حاضر، برداشت آزاد از روشی نظرات و گفتارهای کارشناسان و افراد مرتبط با موضوع اثر در منابع گوناگون است که برای سهولت در فهم آن برای گروه سنی جوان، که مخاطب اصلی این اثر است، ساده‌نویسی و تلخیص شده است. در انتخاب نظرات و گفتارها هم تا جای ممکن سعی شده اکثر آنها از منابع معتبر انتخاب و

گزینش شود. قالب روایی انتخاب شده برای این اثر به گونه‌ای است که متن‌های تلخیص و ساده‌نویسی شده با نقل قول‌های مستقیم ترکیب شده تا شکل روایی تازه و متفاوتی برای خوانندگان جوان پدید آید. از این روی، مؤلف این مجموعه، بیشتر به منزله‌ی راوی یک واقعه‌ی تاریخی عمل کرده و اغلب دیدگاه‌های کارشناسان و افراد مرتبط با موضوع اثر را با رعایت تقدم تاریخی در کنار هم قرار داده تا تصویر جامع و به‌هم‌پیوسته‌ای از یک موضوع واحد تاریخی برای گروه خاصی از خوانندگان جوان فراهم آورد. بدیهی است برای اسناد بیشتر خوانندگان با موضوع کتاب، که همانا نامه‌ی تاریخی حضرت امام خمینی (ره) به میخائیل گورباچف و ابعاد مختلف آن است نیاز به مطالعه‌ی کتاب‌های تحلیلی و تخصصی گوناگون به قلم افراد با تجربه مختلف در این زمینه است که جنبه‌های بیشتری از مسئله برای علاقه‌مندان روشن شود. بنابراین، کتاب حاضر پیش‌قدمی برای ورود به بحث اصلی و آشنایی بیشتر با موضوع اصلی کتاب است و بس.

بی‌الله‌سلیمی

فروردین ۱۳۹۵